

МЕДИЈСКА СЛИКА ПРАВОСЛАВЉА

Ђ. Ненад Илић (18.40)

Који то елементи представљају идентитет СПЦ на интернету?

Српска Православна Црква последњих година представља посебно атрактивну мету напада у којима доминирају увреде, клевете и квалификације, особито њене јерархије. Најновји случај на друштвеним мрежама открива да ни злоупотреба идентитета Цркве није препрека за њене мрзитеље. Постоје и расколнички и псеудо сајтови, шта како се односити према тим приликама? Постоји ли модел који би адекватно одговорио на покушаје обезбеђивања СПЦ?

У једном саопштењу информативне службе СПЦ се каже: "Уколико и када Информативна служба СПЦ-а буде користила друштвене мреже, то ће бити објављено на адекватан начин. Сва саопштења и све вести за јавност Информативна служба СПЦ објављује искључиво посредством званичне интернет презентације www.spc.rs. Сваки налог који користи идентитет Светог архијерејског синода СПЦ није аутентичан".

Ово је јасна порука!

[amin-umesto-lajka-srpska-pravoslavna-crkva-ima-svoju-drustvenu-mrezu](#)

Презвитер Оливер Суботић има један можда и искључив став према употреби друштвених мрежа: "Посебан проблем представља и својеврсна виртуелизација црквеног доживљаја и однос према цркви од стране припадника верске заједнице. "Концепт наглашене виртуелности доводи до тога да учесници друштвених мрежа не теже само ка потискивању физичког контакта, већ и ка формирању једног новог етоса и сфере комуникације у којој проналазе свој идентитет. Највећи парадокс је кад се у оквиру одређене 'хришћанске' групе на друштвеној мрежи створи јача кохезија него у оквиру живе литургијске заједнице којој припадају. Могуће је да ће један број људи преко друштвених мрежа заиста доћи до првог контакта са Црквом, а после наставити живот у њој на аутентичан начин, али се бојим да је далеко већи број оних који ће желети и даље да са црквеним пастирима имају примарно виртуелну врсту контакта, а то је већ проблем своје врсте", објашњава презвитер Суботић.

На трибини "Трг од ћирилице" нагласили сте да интернет технологију треба окренути у своју корист у одбрани свог интегритета, али и имати на уму она угрожава опстанак малих народа јер се базира на глобализацији. У којој мери глобализацијски начин размишљања утиче на квалитет и идентитет СПЦ на интернету?

Може ли интернет верницима да замени богослужење у храму

Црква је на интернету и није више питање какав је њен став према том медију, већ да ли ће, управо захваљујући њему, почети да ничу виртуелне парохије на друштвеним мрежама

Патријаршија у Београду има свој сајт на којем свакодневно објављује вести и саопштења, верници на форумима расправљају о животу цркве, пишу блогове, шаљу мејлове својим свештеницима, васељенски патријарх Вартоломеј и папа Фрањо „твитују”, парохијске цркве имају фејсбук странице, духовници воде разговоре преко „скајпа”.

Црква је на интернету и није више питање какав је њен став према том медију, већ да ли ће, управо захваљујући њему, почети да ничу виртуелне парохије, на друштвеним мрежама или форумима, и да ли ће верници више разговарати са својим свештеником или са свезнајућим „оцем Гуглом”. Коначно, хоће ли то духовно шаренило одвући вернике од централног догађаја живе, „офлајн”, цркве – богослужења у храму. О прикованости за компјутерски екран, тако, не разговарају више само социолози и психолози, већ и свештеници. Тројица њих, саговорници „Политике”, и те како су присутни на светској мрежи и добро је познају, али на питање: да ли је интернет донео више штете или користи цркви одговарају различито.

У најбољем случају, „виртуелна парохија” може да нам помогне у образовању, бржем сазнавању. Али пут од ума до срца није кратак и непосредан, сматра ђакон Ненад Илић, један од аутора портала „Српски код”

Скептик међу њима је ђакон Ненад Илић, један од аутора портала „Српски код”, док су ђакон доцент др Здравко Јовановић са Православног богословског факултета у Београду, који свакодневно користи интернет за рад са академцима, и свештеник Суботичке бискупије, Драган Мухарем, главни уредник Католичког месечника „Звоник”, који одржава фејсбук страницу овог листа и своје жупе, одговорили са много више оптимизма.

Ђакон Ненад Илић каже да друштвене мреже и многобројне интернет странице са црквеном тематиком нуде могућност „боље цркве” од оне коју налазимо у парохијском храму.

– На интернету можемо да нађемо боље проповеди од оних које слушамо од нашег свештеника, боље духовне савете, упутства за живот, а преко друштвених мрежа можемо да нађемо сродније душе од оних које срећемо у парохијској цркви. Међутим та „црква”, коју у духу потрошачке цивилизације и владајућег индивидуализма сами склапамо, није права. Она је виртуелна, илузорна. И она не може да нас у потпуности ангажује, да нас доведе до сагледавања свог тренутног духовног стања, не тера нас на реално деловање које може да нас промени набоље. Не може чак ни да нас доведе до покајања, до преокрета и новог стила живота, већ само до тренутног омекшања и сентиментализма. У најбољем случају она може да нам помогне у образовању, бржем сазнавању. Али пут од ума до срца није кратак и непосредан – наглашава овај свештеник.

Добити од интернета су могућност упућивања црквене поруке широком аудиторијуму, лака комуникација са помесним црквама, добијање узвратне реакције од верника, наводи др Здравко Јовановић, доцент Православног богословског факултета у Београду

За разлику од њега, ђакон Здравко Јовановић каже да није приметио да хришћани који учествују у виртуелној комуникацији губе везу са живом црквеном заједницом. Он сматра да су добити које је интернет донео цркви далеко веће од штете. Обојица се слажу да су неке од њих могућност упућивања црквене поруке широком аудиторијуму, лака комуникација са помесним црквама, добијање узвратне реакције од верника. Међутим, и код Јовановића, постоји једно „али“.

– Оно чега би црква требало да буде свесна јесте то да друштвене мреже носе појаву нових ауторитета без икакве жеље да своје ставове доводе или усаглашавају са поруком СПЦ, са Синодом, Сабором и водећим личностима наше цркве. Пре свега мислим на веб-мастере, администраторе разних форума, сајтова, модераторе, блогере и остале који себе сматрају компетентним да коментаришу разне догађаје, а да при томе не носе никакву одговорност за то нити су довољно меродавни нити имају било какву врсту консултације са реалном црквом. Ту проблем заиста постоји и то је поље на којем би црква могла да покаже неку врсту појачаног интересовања. Не у смислу да те људе спутава да се се слободно изражавају, већ да појачава своју присутност у виртуелном свету. То јесте проблем, али није нерешив и није превелики – сматра Јовановић.

Интернет као медиј је шанса за цркву, она више штете може имати ако га игнорише или чак анатемисе него ако се активно укључи у виртуелни свет, истиче свештеник Суботичке бискупије Драган Мухарем, главни уредник месечника „Звоник“ и фејсбук странице овог листа

Размишљајући да ли је захваљујући новим, дигиталним медијима у предности над својим претходницима, Драган Мухарем наводи да нема много дилеме око тога и да се никада не би мењао са свештеницима из предигиталног доба.

– Још 2002. године Папинско веће за медије издало је два документа која се директно односе на интернет: „Црква и интернет“ и „Етика на интернету“. У њима се изриче позитиван став Католичке цркве. Медији су уопштено схваћени као „дарови Божји“ који имају могућност да повежу људе и буду прилика за имплементацију радосне вести. Према томе, интернет је као медиј шанса за цркву и више штете доноси игнорисање или чак анатемизирање неголи активно укључивање у виртуелни свет. Наравно, штете које доноси интернет не тичу се само цркве, него и друштва, појединаца, породица, бракова. Од нас зависи шта ћемо с њим. Интернет по себи није ни добар ни лош, он је медиј иза којег може стајати само добра или лоша намера неког ко се њиме користи – наглашава Мухарем.